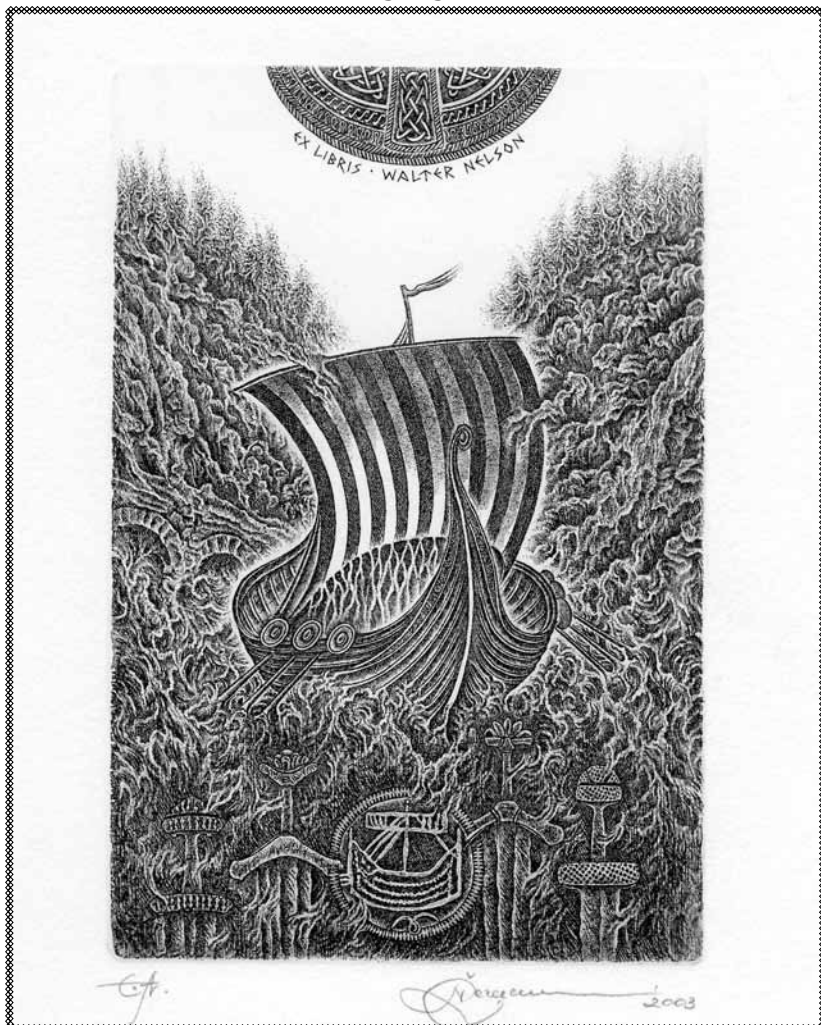

Foreningen Danmark-Letland

nr. 4 December 2005 13. årgang

ISSN 1395-9611

Indhold

Foreningen....	3
Foreningen Danmark-Letland, Bestyrelsen	4
Nyttige adresser	5
Glædelig jul og Godt nytår!	6
Nyt fra The Baltic Times	8
Sprogdiktatur	17
Musik i Riga	20
Bergi kirke - Dieva rokas	21
Kreative sommerbørn i Murmuiza	24
For 60 år siden -	29
Nordens efterår kommer til Talsi	33
Foreningsovervågningen, der blev væk	37
Koncert på Tårnby bibliotek	38
Juletiden i Letland	40
Billedkunstner fra Letland	43
Rite nyt	45
Tur med Benny Andersen	47
Kreicburgas Ziekeri igen i Danmark 2006	55
Forårsrejse til Letland i 2006	56
KALENDER	60

Forsidebilledet er lavet af Natalija Cernetsova

Deadline for næste nummer er 28. februar

Foreningen....

Foreningen Danmark-Letlands medlemsblad udsendes til alle medlemmer.

Indlæg og udklip er meget velkomne og sendes til redaktør Lis Nielsen (lis.hazel.nielsen@skolekom.dk). Vi kan ikke love at bringe alle indlæg, ligesom vi forbeholder os ret til at redigere i det indsendte.

Foreningen Danmark-Letland er stiftet i august 1992 i København af en kreds af private personer med interesse for Letland.

Formålet med foreningen er:

På alle måder at styrke og udvikle venskab mellem det lettiske og danske folk, samt oplyse om Letland.

Som medlem af foreningen kan optages enkeltpersoner, husstande, foreninger, virksomheder, kommuner, menigheder, organisationer mv. med interesse for dansk-lettiske relationer.

Foreningen er landsdækkende. De fleste arrangementer finder sted i Københavnsområdet, men der opfordres til lokalt arbejde også andre steder i landet. Hos Fremad Rejser, Vesterbrogade 37, 1620 København V tlf.:33 22 04 04, får medlemmer af Foreningen Danmark-Letland rabat på rejser til Letland.

Indmeldelse i Foreningen Danmark-Letland sker ved henvendelse/indbetaling til kasserer Anne Fraxinus.

Foreningens girokonto er: 07 736 54.

Årskontingent:

Enkeltpersoner	200 kr.
Husstande	300 kr.
Unge under 26 og pensionister	125 kr.
Organisationer m.m.	500 kr.

Bladet er redigeret af Lis Nielsen.

Foreningen Danmark-Letland, Bestyrelsen

Kirsten Gjaldbæk Formand	Kongstedvej 12 2700 Brønshøj	tlf./fax 3871 1825 kirsten.gjaldbaek @get2net.dk
Jytte Nørgaard Helio Næstformand	Helleruplund Allé 4 2900 Hellerup	tlf. 3962 2922 fax: 3962 2912 jytte@helio.dk
Anne Fraxinus Kasserer	Kildebækvej 34 3660 Stenløse	tlf. 4717 0194 agf@mail.dk
Lis Nielsen Redaktør	Rosenlundsvej 8 3650 Ølstykke	tlf:4710 0295 lis.hazel.nielsen @skolekom.dk
Jens Helt Hansen	Skovbakkevej 120 3300 Frederiksværk	tlf. 4772 0297 jens @alhambra-lifestyle.dk
Anita Vizina Nielsen	Lyngborghave 32 2.TV 3460 Birkerød	tlf 4031 4959 jvizinanielsen @webspeed.dk
Helge Andersen Brøndbyvester Kirke Suppleant	Humlemarksvej 17 2605 Brøndby	tlf. 4345 7076 heogin@mail.tele.dk
Anne Mette Johannsen Christianskirken Suppleant	Nørgaardsvej 25 2800 Lyngby	tlf. 4588 8765 amj2002@ofir.dk

Nyttige adresser

Letlands Ambassade i Danmark,

Rosbæksvej 17, 2100 København Ø
tlf. 3927 6000, Fax. 3927 6173,
embassy.denmark@mfa.gov.lv

Ambassadør: Mr. Andris Razans

1. sekretær: Una Kepite

2. sekretær og konsul:

Inga Marcinkevica, consulate.denmark@mfa.gov.lv

Udenrigsministeriets hjemmeside: www.mfa.gov.lv

Den Danske Ambassade i Letland,

Liela Pils iela 11, Lv-1863 Riga, Latvia
Tlf. +371 7 226 210, Fax +371 7 820 234,
rixamb@um.dk

Ambassadør: Arnold Skibsted

1. sekretær: Katrine Nissen, katnis@um.dk

Hjemmeside: www.denmark.lv

Det Danske Kulturinstitut i Riga,

Marijas iela 13, K.3, LV-1050 Riga, Latvia

Tlf. +371 7 289 994,

d-k-i@mail.bkc.lv

Leder: Simon Drewsen Holmberg.

Glædelig jul og Godt nytår!

Endnu et kalenderår lakker mod enden, og det er da en god lejlighed til at takke for godt samarbejde, både til vore organiserede samarbejdspartnere og til alle medlemmer og venner.

Det er en fornøjelse året igennem at mødes med eller blot kommunikere med alle de aktive Letlandsvenner, som foreningen har eller får kontakt til. Der sker utroligt meget sådan rundt om i små og store sammenhænge.

De fleste af os kan knap nok følge med i den rivende udvikling, som Letland gennemløber, hvad er der dog ikke sket i løbet af de sidste 15 år, og hvor mange mennesker har ikke fået ændret deres tilværelse totalt, de fleste heldigvis i positiv retning.

Vi er i foreningen meget glade for gang på gang at opleve det folkelige engagement, som holder fast i venskaber og kontakter, og vi bekræftes stadig i, at arbejdet ikke er overflødig.

Det er stadig vigtigt, at almindelige letter har mulighed for kontakt med almindelige danskere, men det er sandelig også vigtigt, at der i Danmark er personer, der ved lidt mere om, hvad der foregår på den anden side af Østersøen, og hvordan der ser ud, end det som gang på gang dukker op i medier og samtaler af uvidenhed!

Vi er meget glade for, at vi nu i det kommende forår kan tilbyde medlemmerne en mulighed for i en uge at gæste forskellige dele af Letland og ved selvsyn at konstatere, hvor stærkt udviklingen går i dette nye EU/NATO-land. Den lettiske ambassadør i Danmark, Andris Razans sender alle medlemmer de bedste julehilsener og ser frem til ved forskellige lejligheder i 2006 at kunne møde medlemmerne, på ambassaden og ved andre arrangementer. Vi er meget glade for dette gode samarbejde med diplomaterne, og vi har fået et møde i stand 9. februar med

Inga Marcinkevica. Man vil også kunne se det på vores hjemmeside: www.danmark-letland.dk , som meget snart skulle være tilgængelig.

Vi er vores medlem Lars Henriksen yderst taknemmelig for den indsats, han yder for at få hjemmesiden til at fungere, og vi ser meget frem til, at vi i 2006 på den måde bliver i stand til langt hurtigere at kunne kommunikere forskellige oplysninger ud til medlemmer og andre interesserede. Vi har dog ikke i sinde at lade hjemmesiden erstatte medlemsbladet, idet vi mener, at bladet stadig er en god mulighed for at få bredere og længere informationer og overvejelser ud til medlemmerne, så de mere foreningsprægede indlæg vil derfor fortsat komme i den trykte form.

Godt Nyttår

Kirsten Gjaldbæk

Aivars Benuzs

December 2005

7

Nyt fra The Baltic Times

Artiklerne fra The Baltic Times (TBT) er udvalgt og oversat af Jens Helt Hansen.

Minister ønsker at fjerne forbrugsskat på diesel.

Økonomiministeren i Letland ønsker at bruge lovgivningsgrundlag i EU til at formindske forbrugsafgiften på diesel for at lempe olieprisstigningernes konsekvenser. Ifølge EU lovgivningen kan dispensation for forbrugsafgifter tages i brug i erhvervsøjemed indenfor landbrug, gartneri, fiskeri og skovindustrien.

Der er 2 formål med en afgiftslempelse, dels at lette priserne på olie og dels at formindske inflationen, som er under voldsomt pres.

August 25- 31, 2005

Det er tid for Letland at interessere sig for vindenergi.

En af optagelsesbetingelserne for medlemskab af EU , var at Letland forpligtede sig til at 49% af den totale elektricitetsproduktion skulle komme fra vedvarende energikilder fra år 2010.

I dag er cirka 44% af forbruget produceret fra Riga's hydroelektriske anlæg.

De sidste 5 %'s forbrug kan kun findes ved hjælp af vindenergi.

Der er muligheder for at installere vindmøller udfor kysten med totalkapacitet på omkring 400-500 MW.

Men der er dog nogle tekniske problemer med vindturbiner. Det er vanskeligt at forudsige vindstyrken og dermed den opsamlede energimængde.

Uden statstilskud ønsker ingen entreprenører at foretage nogle investeringer på området.

August 25 – 31, 2005

Irsk forretningsmand køber 1/3 af Rietumu.

Rietumu Bank er Letlands hurtigst voksende bank.

Formålet med nye investorer, er at udvide aktiviteterne i det baltiske område.

Nye investorer overvejer at gå ind.

I årevis har Rietumu ledt efter en strategisk partner, og det blev afvist at sælge 20% af aktierne til EBRD (Den europæiske investerings og genopbygningsbank)

Samarbejdet med EBRD fortsætter dog indenfor lån og rådgivning.

September 1 -7, 2005

Mediemagneten Rupert Murdoch har 2 lettiske TV kanaler under overvejelse.

Murdoch har interesseret sig for at overtage en kontrollerende aktiepost i de 2 TV kanaler LNT og TV5 forretningskanalen.

Ifølge en seerundersøgelse var LNT den mest populære TV kanal hos seerne.

September 1- 7, 2005

Gasrørledning generer de baltiske ledere.

De 2 statsledere fra Tyskland og Rusland har indgået en aftale om at installere en undersøisk gasrørledning som forbinder de 2 lande via det Baltiske Hav

Det er et historisk projekt til 4 milliarder euro.

Projektet vil gå udenom Polen og De Baltiske Stater.

Det Russiske Gazprom vil få 51% af aktierne i projektet i samarbejde med to tyske firmaer.

Rørledningen vil være færdigbygget i år 2010 og vil give Rusland mulighed for at levere gas direkte til Tyskland udenom Ukraine og Hviderusland, hvor rørledningerne bliver brugt til politisk afpresning overfor Rusland med hensyn til økonomiske indrømmelser fra russisk side.

Når anlægget er færdigt vil det kunne transportere en 1/3 af Gazproms eksport til Europa.

De baltiske ledere hævder dog, at projektet har politiske formål, bl.a. at sikre Tysklands energiforsyning i de næste årtier.

Der er dog også miljømæssige problemer forbundet med projektet blandt andet ligger der stadig en masse bomber under havet fra 2. verdenskrig som endnu ikke er lokaliseret.

Sept. 15-21. 2005

Orkanen Katrina skaber panik på de Baltiske tankstationer.

Benzinpriserne er nu oppe på 1 euro pr. liter i Letland og Litauen.

Myndighederne frygter en stigende inflation og har advaret detailhandlerne om sanktioner, hvis de udnytter situationen til at skrue priserne ekstraordinært højt op. Myndighederne har anklaget det eneste raffinaderi i Baltikum Mazeikiu Nafta for at udnytte sin monopol situation.

Økonomi-ministeren hævder dog , at efter tilladelse fra EU om indførelse af billigere dieselolie fra Hviderusland blev godkendt, er prisen på dieselolie steget i et langsomme tempo.

Denne dieselolie opfylder dog ikke EU standarder !

Sept. 15-21. 2005

Estland vil skære i bevillingerne til en Baltisk Forsamling.

Estland har rystet de lettiske myndigheder ved at skære drastisk i tilskuddet til det Baltiske Råd.

Det Baltiske Råd er oprettet med det formål at være et fælles forum for baltiske interesser og med henblik på at koordinere den fælles indsats for baltiske interesser i EU.

Estland er det rigeste af de 3 baltiske lande, og derfor burde en beskæring af tilskuddet ikke være nødvendig.

En reducereing af tilskuddet vil bringe samarbejdet med Nordisk Råd, og Benelux-landene i fare ifølge Letland.
Sept. 22-28. 2005

Den Lettiske stat vil skære toppen af ejendomsboommet.

Finansministeriet vil pålægge de personer som sælger deres ejendom oftere end hvert 3. år en særlig kapitalgevinstskat på ca. 25% af gevinsten ved salget. For øjeblikket betales der ikke skat af gevinst ved ejendomssalg, såfremt ejendommen har været i sælgers besiddelse i mindst 1 år.
Sept. 22- 28. 2005

Bizar forretningsmøde undrer letterne.

Mødet mellem den russiske Boris Berezovsky, russisk milliardær og Neil Bush, en bror til præsident Bush har vagt mediernes interesse.

Neil Bush kom for at promovere firmaet Ignitel, som fremstiller et software-uddannelsesprogram, som begge personer øjensynligt har økonomiske interesser i. Den russiske forretningsmand Berezovsky er efterlyst af det russiske politi for skatteunddragelse og bedrageri. Ifølge en amerikansk 2 år gammel avisartikel i Washington Post beskrives Neil Bush som en forretningsmand med en lang historie som profitmager ved at åbne dørene til magtfulde personer.
Sept. 29 – okt. 5. 2005

Letland har søgt EU om kompensation for våd og ødelagt høst.

Ifølge landbrugsministeren har Finland tidligere modtaget støtte for våd og ødelagt høst. Store mængder afgrøder er ødelagt på grund af massive regnfald i august.
Sept. 29 – okt. 5. 2005.

Tobaksfirma får kanonoverskud.

Skandinavisk Tobakskompagni introducerede nye produkter og markedsførte de kendte mærker med stor succes. Selskabet beskæftiger i dag 300 personer og fører 20 mærker med stor eksport til Europa.

Okt. 6- 12.-2005

Letland vil reducere underskuddet drastisk i 2006.

Regeringen var meget bekymret for prisstigningernes himmelflugt.

Derfor foreslås det at nedskære budgetunderskuddet til 1,5 procent af bruttonationalproduktet.

Nationalbanken oplyser, at det er et realistisk tal for underskuddet også på baggrund af en forbedret skatteopkrævning samt en robust vækst.

Okt. 6-12.-2005

EU giver moralsk støtte til Letland

Den europæiske kommissionær for indre anliggender og serviceydelser har udtalt, at EU er modstander af den svenske fagforenings stejle holdning i sagen med det lettiske firma Laval and Partners.

Ifølge EU kommissionen må intet andet EU land diskriminere et andet medlem.

Den frie bevægelighed for arbejdskraft er en af de grundlæggende principper i Eu's økonomiske samarbejde, og at dette princip synes at være overtrådt i denne sag.

Det lettiske firma blev tvunget til at opsigte deres byggekontrakt i Sverige, fordi den svenske fagforening forhindrede den lettiske arbejdskraft i at komme ind på byggepladsen.

Fagforeningen forlangte underskrivelse af en svensk overenskomst, hvilket firmaet afslog.

Sverige har imidlertid godkendt den frie bevægelighed for arbejdskraft uden begrænsninger.

Derfor har det lettiske firma lagt sag an mod Sverige ved

EF domstolen for at få afklaret situationen.

I februar i år afsluttede de lokale svenske myndigheder kontrakten med det lettiske firma, som i april indgav en konkursbegæring

Okt. 13-19 2005.

Letland er dybt begravet i korrupsion

Ifølge en international undersøgelse af "Corruption watchdog Transparency" bliver Letland betegnet som den anden mest korrupte stat i EU.

Den lettiske regering har ikke opnået tilstrækkelige resultater med bekæmpelse af korrupsion på det lovgivningsmæssige område.

Heller ikke antikorrupsionsbureauet har haft nogen stor effekt.

Okt. 20-26 2005

Euro bekymring fortsætter at præge holdningen hos befolkningerne i de baltiske lande.

Der er en udbredt skepsis blandt den lettiske befolkning til indførelsen af euro. Næsten halvdelen af befolkningen siger nej til indførelsen. Indførelsen af Euro bliver tidligst gennemført i 2008 i Letland, da inflationsproblemet først skal løses.

Okt. 20-26 2005

Letterne fravælger fastnettelefonen til fordel for mobiltelefonen.

Antallet af mobilbruger overstiger nu markant antallet af fastnetbrugere i Letland.

Det er især blandt den yngre generation op til 40 år, hvor mobilen er udbredt.

Det omvendte gør sig gældende for den ældre generation. Dog har Letland det højeste antal fastnetbrugere blandt de 3 baltiske stater. De fremherskende mobilnetudbydere er Tele2, LMT, Bite Latvija, Triatel og Zetcom.

Okt. 27- nov. 2. 2005

Det lettiske parlament godkender et rekord budget for 2006.

Budgettet bliver angivet til 4,5 milliarder Euro, hvilket er det største nogensinde!

Der er især sat flere penge af til lønforhøjelser til lærer og politibetjente. Flere penge tildeles sundhedssektoren og yderligere bevillinger kommer forsvaret til gode.

Okt. 27. Nov. 2. 2005

Sandheden bag masseturismen

En million turister passerede Riga's lufthavn i 2004. Efter optagelsen i EU er der kommet 5 yderligere luftfartselskaber til Riga. Ifølge det nationale turistkontors statistik er turistsektoren vokset med 18,3% i løbet af første halvdel af 2005. Fremgangen kan blive større til næste år, da Letland er vært for verdensmesterskaberne i ishockey.

Bagsiden af masseturismen er dog fremkomsten af stripbarer og mange værtshuse. Der er en regulær frygt for større udbredelse af prostitution med masseturismens indmarch.

Der er imidlertid foretaget andre målinger på turismen der bekræfter, at turister søger til Letland på grund af kulturen og fritidsaktiviteter i grønne omgivelser.

Det vil dog blive en balancegang at præge turismen i den rigtige retning, idet regeringen håber, at Riga lufthavn vil blive et knudepunkt for de fleste af de turister, der tager til det østlige Europa.

Nov. 3 - 9. 2005

Vike-Freiberga åbner Lettisk festival i Frankrig.

Den lettiske præsident åbnede i denne uge den kulturelle festival "Det fantastiske Letland"

Festivalen vil foregå i 14 større franske byer. Ballet, kunst, film og litteratur samt mad vil indgå i den lettiske festival. Formålet med denne festival er at fremme inte-

ressen for Letland, som jo var ”glemt ” i næsten 50 år under sovjetisk styre.

Det var en stor hjælp, at den lettiske præsident kunne tale fransk, noget hun lærte under sin barndom, som hun tilbragte i Marokko.

Nov. 10. – 16. 2005

Det lettiske gasselskab Latvijaz Gaze vil fremsætte nye prisforslag.

Som konsekvens af Ruslands fremsættelse af en 30% prisforhøjelse af gaspriserne, vil det lettiske gasselskab fremsætte nye prisforslag. Med en så stor prisforhøjelse vil det automatisk medføre højere priser i Letland. Det forlyder, at de baltiske gasselskaber snart må indstille sig på at betale den samme høje rate for gasleverancer som de vesteuropæiske lande gør.

Ifølge det lettiske selskab er det nødvendigt at acceptere højere priser for gas, ellers vil selskabet lide store tab og ikke være i stand til at foretage nye investeringer i udbygelse og forbedringer af det eksisterende anlæg.

Nov. 17 – 23 . 2005

Nordisk design til møbler fremmer baltisk møbelindustri.

Direktøren for Baltisk møbeldesign fabrik, Indra Krizus, en lettisk møbelfabrikant, udtrykker optimisme med hensyn til fremtiden.

Udfordringen for lettisk møbelindustri er at tilføje værdi til produkterne, idet massefremstilling af standardprodukter allerede i dag foregår i stor stil i Kina.

Med et stort skandinavisk marked så tæt på Baltikum, er det indlysende at satse på skandinavisk design.

I dag arbejder firmaet allerede med 5 skandinaviske designstudier, som udarbejder de produkter, der udelukkende fremstilles på Saga fabrikken, der ejes 100% af lettere.

Tricket for baltisk møbelindustri er at understrege deres eget mærke og samtidig fremhæve designet – her skandinavisk design og understrege den høje kvalitet.

Nov. 24- 30 . 2005

Aivars Benuzs

Sprogdiktatur

Fra Etcetera, nyhedsbrev om integration og det flerkulturelle Danmark

Under påskud af at ville integrere fører Estland og Letland en streng sprogpolitik, som reelt udelukker blandt andet det store mindretal af russere.

Halvdelen af det russisk-talende mindretal, som samlet udgør 29 % af befolkningen i Letland og 26 % i Estland, lever i dag uden demokratisk indflydelse og andre grundlæggende civile rettigheder. Det blev konsekvensen, da de baltiske lande opnåede uafhængighed fra USSR i 1989. Modsat Litauen valgte Estland og Letland nemlig ikke at give automatisk statsborgerskab til de mange borgere fra østbloklandene. Efter at de nationale sprog var blevet undertrykt i årtier, valgte Estland og Letland at indføre "en streng sprogpolitik", som den betegnes af blandt andet det amerikanske udenrigsministerium.

For at opnå statsborgerskab skulle folk, der kun havde gået i russiske skoler, pludselig kunne tale og skrive estisk og lettisk. I begge lande kræves det af alle offentligt ansatte, at de mestrer det nationale sprog, og dette gælder også i visse tilfælde ansatte i private virksomheder og organisationer. Der er forbud mod fremmedsprog på skilte, reklamer og valgplakater. Og ifølge European Centre for Minority Issues (ECMI) er der en direkte sammenhæng mellem den sproglige forskelsbehandling og den højere arbejdsløshed blandt russisk-talende minoriteter. Men det måske mest undergravende for disse nye demokratiske lande er, at så store dele af befolkningen er sat uden for demokratisk indflydelse.

Uforsonet befolkning

Den strenge sprogpolitik afskærer i dag hundredtusinder af russisk-talende borgere fra såvel stemme-som op-

stillingsret til de nationale parlamenter. I begge lande har mindretallet dog stemmeret til lokalvalgene, men kan ikke blive valgt til kommunalbestyrelsen. Derfor er det helt afgørende, at den store mindretalsbefolkning får statsborgerskab. Men dette går alt for langsomt, lyder kritikken fra blandt andet FN. I ingen af landene vil man fravige de nationale sprogkrav til statsborgerskab. Og i protest mod kravene undlader mange fra det russisk-talende mindretal at ansøge om statsborgerskab. De oplever det som krænkende at skulle bestå en prøve for at få statsborgerskab, når de er født og opvokset i Estland og Letland eller har boet der i årtier.

På bare 15 år er der vendt op og ned på disse samfund, som før var russisk dominerede. Under det sovjetiske styre blev tusindvis af russere sendt til Baltikum for at øge styrets kontrol med disse republikker. Det var et led i centralmagtens "russificeringspolitik", som gjorde russere til privilegerede folk i hele USSR. Og selvom myndighederne i Estland og Letland afviser, at der med sprogpolitikken er tale om hævn for årtiers undertrykkelse i sovjettiden, så lurer de historiske spændinger mellem befolkningsgrupperne under overfladen. I statsborgerskabsprøven er der mere på spil end sprogkravene. Fx skal ansøgere om lettisk statsborgerskab svare, at Letland i 1945 blev besat af USSR og ikke, at landet blev befriet. Prøvens spørgsmål afslører, at der stadig kan være lang vej til forsoning mellem de russiske minoriteter og majoritetsbefolkningen.

Lærere tvinges til at bryde nye undervisningsregler

Sproget spiller også en afgørende rolle i det lettiske integrationsprogram, idet "integration forudsætter viljen og evnerne til at lære det lettiske sprog", som det lettiske udenrigsministerium skriver på sin hjemmeside. De tre hovedpunkter i integrationsprogrammet er lettisk sprog-

undervisning, statsborgerskab (som kræver lettiske sprogkundskaber) og reformer af uddannelsessystemet. I september sidste år indførtes de første undervisningsreformer, som gør undervisning i lettisk obligatorisk på alle folkeskoler og begrænser undervisning på fx russisk til fag, som handler om minoritetskulturer og -sprog. Nu skal 60 % af undervisningen foregå på lettisk, og det er ofte al for stor en mundfuld for elever og lærere på de mange russiske folkeskoler. Selvom de unge med minoritetsbaggrund ifølge myndighederne bliver stadig bedre til lettisk, så oplever mange lærere på de russiske folkeskoler, at elevernes sprogkundskaber ikke slår til. De russisk-talende lærere kommer ofte til at stå i den groteske situation, at elevernes lettisk er for dårligt, mens de omvendt kunne undervise eleverne på deres modersmål. Det tvinger dem til at bryde reglerne og fx lave russiske oversættelser som supplement til de lettiske grundbøger, for ellers får eleverne ikke noget ud af undervisningen. FN's menneskerettighedskommission har udtrykt bekymring over den hastighed, hvormed man vil gennemføre undervisningsreformerne i Letland. Integrationstiltagene bør nemlig opvejes af hensynet til minoritetsbefolkningens sprog og kultur. Og når man samtidig fjerner statsstøtten til russiske privatskoler, så mener kommissionen, at det nærmer sig diskrimination af minoriteterne. Men i Letland fortsætter man ufortrødent, og i Estland er man i gang med at forberede næsten identiske undervisningsreformer, som vil blive indført fra skoleåret 2007/2008.

Kilder: European Centre for Minority Issues, FN's menneskerettighedskommission (UNHCR), BBC Online

Musik i Riga

I Rigas Lielaja Gilde i Letland blev der den 18. november 2005 opført en usædvanlig koncert. Anita Nielsen fortæller her, hvordan man kunne høre de første stykker af et klassisk jazz stykke, og i den anden halvdel af koncerten kunne høre den tyske komponist Kristofs Senhers "Magnificat" et stort kirke stykke til solist, kor og orkester. I "Magnificat" havde komponisten brugt kirke sange og jazz musik elementer. De optrådte på latinsk og engelsk. I denne koncert deltog Rigas Lærerakademis kammerkor "Fortius", kvindekor "Balta", kammerorkester "Gaudeamus Orchesters" strenge og instrumentalgruppe. Denne aften i koret sang også 7 studerende fra Hamburg. Og koret havde lydt godt.

Bergi kirke - Dieva rokas

En spændende beretning af Georg Mørch om et projekt som blev i stand til at klare sig selv.

Da Brøndbyvester sogns menighedsråd i eftersommeren 1992 fik den første kontakt med vores lettiske venskabsmenighed i byen Bergi, der ligger ved Jugla-søen i Rigas østlige forstad Vidzemes priekšpilsta og rækker ind over grænsen til Garkalne kommune, havde vi lidt svært ved at forstå, hvorfor denne "Usmas Evangeliski-Luteriska Draudze Brivdabas Muzeja" hed Usma og holdt/holder til i Letlands Etnografiske Frilandsmuseum.

Da Letland efter mange århundreders tysk, svensk og russisk herredømme endelig blev selvstændigt i 1918, ønskede fremsynede folk at kunne dokumentere den lettiske kulturelle egenart, og i 1924 besluttede man at etablere et frilandsmuseum med karakteristiske bevaringsværdige bygninger. Det blev åbnet i 1932, og i 1935 blev Usmas kirke efter en omhyggelig opmåling nedtaget og overført til museet. Denne flotte gamle trækirke fra 1703-05 med barok-inventar blev som filialkirke til Renda sogn bygget ved Usma-søen i Kurzeme ca. 160 km nordvest for Riga. Da Letland atter blev frit i 1991, talte nogle entusiastiske familier i Bergi, der har navn efter et større gods, der ejedes af en tysk-baltisk godsejer von Berg, om at oprette en menighed på dette sted, hvor der aldrig havde været en kirke. De henvendte sig til museumsledelsen og forhandlede sig til en brugset til Usmas kirke, først for 5 år og siden regelmæssigt fornyet.

Fra 1993 til 1998 havde vi 3 rejsegrupper på besøg i Bergi og vi har været værter for i alt 61 personer på 4 genbesøg, hvoraf det ene var Usmas kirkes kor på koncertturné. Med 17 gengangere har ca. halvdelen af vores lille venskabsmenighed besøgt Brøndbyvester. Med kir-

keindsamlinger og donationer fra kirkelige organisationer og privatpersoner har vi kunnet finansiere deres rejser hertil og været i stand til at støtte dem med diverse nødvendige anskaffelser og til og med året 2003 ydet dem regelmæssige årlige driftstilskud til deres søndagsskolearbejde.

MEN, deres "egen" kirke har de altså ikke!, "kun" en velvilligt fornyet brugsret til den museumsbygning, som Usmas kirke jo er.

Og så skete der pludselig noget. I 2001 gav en lokal mand menigheden en gave, et grundstykke på 2.000 m², til kirkebyggeri, og senere fik hans søn, som ejede en nabogrund af samme størrelse, løfte om et mageskifte med Garkalne kommune, som så ville forære menigheden denne ekstra grund. De fik den overdraget i oktober 2004, og det har taget sin (lange) tid at få juraen og tinglysningen på plads: først i løbet af 2005 lykkedes det. Men allerede i 2003 begyndte Bergi menighed, som den nu kalder sig, så småt at tumle med de første tanker om deres helt egen Bergi Kirke. De udskrev en arkitektkonkurrence, hvis 1. runde sluttede i marts 2004 med udvælgelse af 4 projekter til nærmere bearbejdelse. Resultatet af 2. runde i november 2004 blev vinderprojektet DIEVA ROKAS/GUDS HÆNDER til en anslået samlet byggesum på ca. 500.000 LVL = 6 mio DKK. I 2003 fik menigheden det lettiske finansministeriums tilladelse til, at firmaer og privatpersoner kan få skattelempelse som sponsorer, de oprettede en bankkonto til formålet, og så håber de på at få stor støtte til deres hjertesag. Selv om vinderprojektet nu er fundet, er der stadig mange uafklarede detaljer, inden byggeriet kan begynde, bl.a. vedr. facadematerialer (træ, metal eller glas?). Men de allermest optimistiske i menigheden er dog begyndt at se frem til en grundstensnedlæggelse i løbet af 2006!?

Fra en artikel i den lettiske avis Diena/Dagen fra 24. december 2004 kan jeg summarisk oversætte/beskrive

projektet således: ”Som hænder, der foldede i bøn strækker sig mod himlen, sådan er den påtænkte nye luther-ske Bergi kirke, der for at passe til det omgivende villa-kvarter skal være et lavt enetages byggeri. Et kirkerum, der skal kunne rumme 300 personer, med tilhørende sakristi og lokaler til brug for menigheden, søndagsskolen og præsten. Opbygningen er traditionel med alteret mod øst med et stort kors anbragt udenfor bagude, for at symbolisere, at det kan være svært at nå frem til Jesus, med en sø som forbindende mellemlid. Østvæggen skal være et vindue, hvorigennem korsets skygge projiceres ind i kirkerummet, mens der mod vest skal være 3 slanke klokketårne”. Kirkebygningen kan måske bedst sammenlignes med vikingehusene i Trelleborg ved Slagelse. De 2 buede langvægge skråner ind mod hinanden, så tværsnittet danner en parabel, og i længderetningen brydes væggene med regelmæssige mellemrum af 9-10 ”spær”, der mødes foroven i tagryggen, hvor de krydser lidt ind over hinanden som foldede hænder.

En solstrålehistorie?, som et eventyr fra nye dage, håber de!

I december 2000 fik vi et flot brev fra vore stolte lettiske venner, der bad os om at ophøre med kirkeindsamlinger til deres menighed. Nu ville de gerne lade venskabet fortsætte uden deres fremstrakte tiggerhånd: vi havde givet dem styrke, men nu måtte de selv tage over! Vi svarede, at vi aldrig havde mærket nogen fremstrakt tiggerhånd, og at vi selvfølgelig gerne ville fortsætte forbindelsen med dem som ligeværdige kristne partnere og venner. Hvis de senere skulle få nye uforudsete behov, ville vi gerne hjælpe dem igen. Da vi i 2003 fik kendskab til deres byggeplaner, vedtog menighedsrådet at lade kollekterne ved 8 årlige gudstjenester være vores nye støtte til deres kirkesag. Med god hjælp også fra private sponsorer lykkedes det i sommeren 2005 at overføre et ret pænt beløb til deres byggeopsparingskonto, og vi håber at kunne gøre noget tilsvarende igen i 2006.

Kreative sommerbørn i Murmuiza

af **Anne Fraxinus** og **Dora Bentsen**

Hver eneste sommer siden 1994 har landsbyen Murmuiza i Valmieras omegn genlydt af masser af glade barnestemmer – og det er planen at fortsætte mange år endnu. 2-300 interesserede lettiske børn fordelt på 3 grupper tilbringer 8-10 dage i dejlige grønne omgivelser med kreative aktiviteter: maleri, grafik, keramik, design, videoproduktion, animation og mange andre spændende ting.

Aija Freimane, 32 år, uddannet tekstilkunstner fra Rigas Kunstakademi, Ph.D i Cultural Administration fra London University of Public Administration og mor til 3 små

børn, er den drivende kraft i sommerskolen i Murmuiza, der nu er kendt over hele Letland.

Aija deltog i begyndelsen af november måned i et nordisk-baltisk seminar i København om kunstneriske indslag i erhvervsvirksomheders personaleudvikling. Vi havde fornøjelsen at mødes med Aija, som vi har haft kontakt med gennem alle årene, og som fortæller følgende om udviklingen af sommerskolen i Murmuiza:

”Næste år er det tiende sæson, vi gennemfører aktiviteterne selvstændigt, det vil sige på basis af deltagerbetaling. Med det store antal børn der deltager, er det muligt at give et beskedent honorar til de unge kunstnere og instruktører, der stiller sig til rådighed som undervisere for børnene. Der er stor interesse for at få lov til at være med som lærer ved vores sommerskole.

Den største glæde er at se børnene folde sig ud i det kreative miljø, vi skaber. Det handler meget om at finde frem til netop de aktiviteter, der kalder på de enkelte børns lyst og evner. For eksempel havde vi i sommer en 6-årig dreng, der var meget indesluttet og passiv. Men da han kom frem til rummet, hvor der blev vævet de na-

tionale bånd i mange farver, blev han interesseret. I løbet af opholdet vævede han metervis af bånd i fine mønstre og tæde samtidig op. Denne sommer kan blive et vendepunkt i sådan en drengs liv.

Vi har på lejrene børn, der kommer igen år efter år, og det er dejligt at se, hvordan de udvikler sig og bruger det, de lærer hos os.

Vi tilrettelægger aktiviteterne efter vore dages børns verden. Derfor indgår produktion af film og video i vidt omfang i programmet. Optagelse af video forudsætter optræden eller udførelse af en aktivitet, der egner sig til videogengivelse. Børn elsker at klæde sig ud og optræde – og med videoproduktion for øje udvikles deres sans for at ”komme ud over scenekanten”. Det er også en opgave i sig selv at se på en aktivitet gennem kameraet, det gælder om at få både aktiviteten og børnenes engagement frem.

Desuden arbejder vi meget med keramik. Det er utrolig

spændende for børnene at se keramikovnen blive åbnet og de fine små ting, de har lavet i ler, komme ud i fast form med blank glasur.

Vi laver også både glas-, emalje- og metalkunst, det er spændende og udviklende for børnene at udføre et arbejde og så følge de kemiske processer, der giver det færdige resultat.

Endelig bruger vi meget gerne musik og rytme som grundlag for sangskrivning, dans og teater.”

Vi spørger Aija, hvordan man holder styr på omkring 100 børn i en halv snes dage. Aija ler og siger:

”Vi har været oppe på næsten 120 børn på én lejr. Men det er nu for mange. Der skal helst være omkring 70 – og så gælder det om at have nogle aktiviteter, der er interessante for børnene, både nogle for pigerne og nogle for drengene. Især pigerne har stor fornøjelse at af-designe dragter af avispapir, stanniol og andre ting af ubetydelig værdi, og så lave modeopvisning. Drengene holder meget af at bygge maskiner eller dinosaurer af krydsfinerrester og andre affaldsmaterialer. På den måde bliver de optaget af arbejdet og fortsætter, til de har brugt alle deres kræfter. Det er for det meste ret små børn, der deltager, og det er sjældent der er uro ret længe i soverummene om aftenen. Mine egne børn deltager med liv og sjæl hele sommeren, og de vil ikke hjem om aftenen, men blive i børnehaven, der stadig er rammen om lejrene, og sove sammen med de andre børn!”

Vi ved fra tidligere år, at det kan være svært for de lokale børn i Murmuiza at deltage af økonomiske grunde. Det koster 60 Lats at deltage, og det svarer for nogle familiers vedkommende til en halv månedsløn. Det er hvert år lykkedes at skaffe økonomiske midler fra Danmark til at invitere nogle af Murmuizas egne børn til at være med i aktiviteterne. Aija er taknemmelig for det og siger, at det bliver økonomisk sværere og sværere for

mange af de familier, der bliver tilbage i Murmuiza at klare det daglige liv; mange – og det er som regel de stærkeste – flytter til Riga for at finde arbejde. Aija og hendes familie bor selv for det meste i Murmuiza: ”Det er langt det sundeste for børnene, her er masser af natur og frisk luft i modsætning til byforholdene”, slutter Aija, der med lille Jakobs på armen skal skynde sig hjem til de to store børn på 6 ½ og 5 år. Forinden nåede vi dog at besøge Dansk Design Center, Charlottenborg og julemarkedet i Vangede Kirke. Aija suger ideer til sig, hvor hun end kommer.

Kokle

For 60 år siden - fra flygtning til landinspektør

fra Landinspektørens meddelelsesblad

Vi talte en del sammen i studietiden. Hans udtale havde accent.

Edvins Augusts Senbergs var flygtet fra Riga, og flugten til Danmark var dramatisk.

Englænderne og amerikanerne var gået i land i Normandie den 6. juni 1944. Russerne skulle samtidig sætte tyskerne under pres på østfronten. Det skulle ikke være muligt at flytte tropper fra østfronten til den nye vestfront. Det afgørende slag mod Hitlers Tyskland var begyndt, - men der var lang vej igen. Lidt forsinket startede russerne en storoffensiv den 22. juni. Russiske styrker kæmpede sig frem mod østersøkysten. De trængte gennem Litauen, syd om Estland og Letland, og den 10. oktober nåede de kysten ved Memel (Klaipeda). Estland og Letland var omringet, men inden russerne nåede så langt mod vest, at vejen var spærret, blev Edvins Senbergs evakueret fra Riga. Han kom ud af Letland. Han var på flugt.

Forhistorien. I juni 1940 var Letland blevet besat af russiske tropper og 6.000 letter på indflydelsesrige poster blev henrettet eller deporteret til Sovjetunionen. Terrorens højdepunkt nåedes i dagene 13.-15. juni 1941, hvor 14.000 letter af alle samfundsklasser blev deporteret. Familien Senbergs blev ikke likvideret, og den undgik at blive ført til Sovjetunionen.

Efter angrebet på Sovjetunionen nåede tyskerne frem til Letland i juli 1941. Nu var det tyskerne, der havde herredømmet i landet. Letterne troede, at tyskerne var mindre onde end russerne, men de tog fejl. Tyskerne var en lige så hård besættelsesmagt som russerne.

Edvins Senbergs far var lettisk landinspektør og ansat i

et ministerium, vistnok skovdepartementet, i Riga. Edvins havde tidligt besluttet, at han også ville være landinspektør.

Selvom letterne levede under frygtelige forhold med små levnedsmiddelrationer både under den russiske og tyske besættelse, lykkedes det for Edvins Senbergs at tage eksamen som teknikumingeniør - en uddannelse, der skulle give ham adgang til landinspektørstudiet på universitetet. Krigen slog dog planerne i stykker. Tyskerne beordrede ham til at grave skyttegrave. Under dette hårde arbejde blev han syg og kom på hospitalet med gulsot og difteritis. Kort efter indlæggelsen skulle sygehuset rømmes for lettiske patienter og gøres klar til sårede tyske soldater. Sammen med andre patienter blev han sendt mod Tyskland i et lazarettog. Toget blev afvist i den ene by efter den anden. Først da de nåede Danzig, fik de hospitalshjælp.

Russerne rykkede frem, og da fronten nærmede sig Danzig, rullede lazarettoget videre. Edvins Senbergs kom langt om længe til et sygehus i Sydtyskland. Han var ramt af lammelser og kunne dårligt gå eller tale. Han var tilfreds, bare han kunne få lov til at ligge. Efterhånden kom han til kræfter og blev udskrevet. Tyskland blev angrebet fra både øst og vest. Han forsøgte at finde frem til nogle slægtninge, der også var havnet i Tyskland og fandt ud af, at en søster, der var sygeplejerske, gjorde tjeneste på et tysk sygehus. Da han nåede frem til sygehuset, var hun rejst dagen før. Han forsøgte også at finde andre slægtninge, men det lykkedes ikke.

Tyskland stod over for det totale sammenbrud. Flygtningestrømmen mod Danmark havde været i gang siden februar 1945. De fleste flygtninge kom med skib fra området ved Danzig til danske havne, navnlig Frihavnen i København.

Der kom ca. 260.000 flygtninge til Danmark og dertil 80.000-100.000 sårede tyske soldater. Der kom i gen-

nemsnit 3.200 flygtninge om dagen - firs dage i træk. Medens de kom, henrettede tyskerne 62 modstandsmænd på 58 dage. Mere end en om dagen. I foråret 1945 herskede der partisankrigslignende tilstande med stikkerlikvideringer, som tyskerne hævnede med clearingmord. Sabotage blev gengældt af tyskerne med modsabotage. Danmark var ikke et fredeligt nærområde. Flugten fra Tyskland førte Edvins Senbergs til Skælskør, hvorfra han senere blev overført til en lejr ved Fakse Ladeplads og herefter til Køge-lejren. Flygtningene var i foråret 1945 et tysk anliggende. De skulle have fødevarer og andre forsyninger og lægehjælp. De 1100 midlertidige flygtningelejre var indrettet i skoler, forsamlingshuse, missionshuse, lagerhaller og andre bygninger, hvor der kunne skaffes flygtningene tag over hovedet og soveplads i halm på gulvet. Værnemagten beordrede de danske ejere og brugere til at rømme bygningerne - ofte med få timers varsel. Af de mange flygtninge var 23.200 ikke-tyskere. De tilhørte 35 nationaliteter. De blev af englænderne betegnet 'ex-enemy-nationals' og blev efter befrielsen udskilt fra tyskerne. Som lette var Edvins Senbergs "allieret flygtning", som var den danske betegnelse. De fik friere forhold end de tyske flygtninge, der blev bevogtet af bevæbnede vagter, indtil de blev repatrieret. Genindkaldt mandskab fra Livgarden bevogtede både Amalienborg og flygtningelejre - dog ikke i de samme uniformer. Edvins Senbergs fik løn for sit arbejde i køkkenet i lejren ved Køge. Han tjente 2 kroner om dagen. Det var mange penge for ham. Med hjælp fra svejtsisk Røde Kors havde han fundet sine forældre, der også var kommet til Tyskland, hvor de måtte blive. Han købte ind for sin beskudne løn og sendte pakker til forældrene. Han kunne ikke få lov til at rejse til Tyskland og slutte sig til dem. Efterhånden fik de allierede flygtninge - men ikke tyskerne - lov til at tage arbejde uden for lejrene, og Ed-

vins Senbergs kom i 1946 i forbindelse med landinspektør Johann Christian Frederik Wanning (1885-1973) i Køge. Edvins Senbergs blev ansat hos Wanning og deltog i arbejdet både med opmåling og på kontoret. I en periode boede han hos Wanning privat, og han varetog mange praktiske opgaver i hjemmet.

Efter år som flygtning var Edvins Senbergs kommet under frie og ordnede forhold uden materiel nød, - men med uhyggelige minder, han formentlig aldrig glemte. Det tog tid at lære dansk, men i 1952 var han kvalificeret til at begynde på landinspektørstudiet, som han gennemførte på normeret tid med eksamen i 1957. Edvins Senbergs startede som assistent hos Elling og Jeppesen i Kolding (1957-62) og var herefter ansat hos landinspektør Hans Nielsen, Roskilde, i en lang årrække. I slutningen af sit arbejdsliv var han ansat ved Roskilde Amt, teknisk forvaltning. Han døde i September 1994, 69 år gammel.

Edvins Senbergs var blevet revet med af krigens malstrøm, Det så håbløst ud, men da han kom i forbindelse med landinspektør Wanning, fik han igen et fundament under sin tilværelse, og fik mulighed for at realisere planen om at blive landinspektør. Han blev gift med en dansk pige, og de fik to børn. I 1945 bød danskerne ikke flygtningene velkommen Men i 1968 siger Edvins Senbergs dog i et interview: "Jeg føler stor taknemmelighed over for den måde, Danmark modtog en lettisk flygtning på".

S. Riber Kristensen

Nordens efterår kommer til Talsi

Artikler fundet af Kirsten Gjaldbæk i bladene Talsu Vestis og Talsu pilsetas domes informativais izdevums.
Oversat af Grinvalds Gvido

I år bliver efteråret i Talsi usædvanligt – fra d. 22. september til slutningen af november gæster ”Nordens efterår” Talsi og tilbyder, i forlængelse af ideen bag det i årets begyndelse i Riga stedfundne kulturelle præsentation ”Nordisk forår”, forskellige kulturelle og uddannelsesmæssige tiltag. D 22. september startede ”Nordens efterår” med tiltag fra Norge.

Talsis indbyggere og byens gæster vil i hele to måneder have mulighed for at stifte bekendtskab med de 5 nordiske lande – Danmark, Norge, Finland, Sverige og Island – gennem de tiltag, som ”Nordens efterår” tilbyder

Programmet omfatter udstillinger, præsentation af bøger, visning af spillefilm samt forskellige konkurrencer, som f.eks. papirklip og løsning af gåder. De første 2 uger efter starten er forbeholdt Norges kultur.

”Nordisk efterår” åbnedes i centret for mellemføleligt samarbejde ”Eurohuset” d. 22. september. Ved åbningen deltog repræsentanter fra alle nordiske landes ambassader samt direktøren for Nordisk Ministerråds kontor i Letland. Alle tiltag er gratis tilgængelige. Man kan også følge med i informationen på plakater, i pressen og over internettet www.talsi.lv

Det næste land vi vil stifte nærmere bekendtskab med, er Finland, i slutningen af oktober kommer Danmarks dage og i november bliver det Sveriges og Islands tiltag.

Under Danmarks-dagene arrangerer Danmarks ambas-

sade og Dansk kulturinstitut sammen med Talsi regions center for nordiske lande en konkurrence i papirklip for indbyggerne i Talsi region – til ære for H.C.Andersens 200 års jubilæum. H.C.Andersen havde som regel altid en stor saks på sig som passede godt til hans store hænder. Han kunne klippe de allerfineste ornamenter og figurer af papir. Når han gæstede en eller anden familie, bad familiens børn ham ofte at udklippe dem et ornament. I Letland var der hidtil tradition at klippe snefnug af papir. Konkurrencens ophavsmænd ønsker at opmuntre regionens indbyggere til nye ture på fantasiens vinger. De udklippede figurer og ornamenter behøver ikke at have tilknytning til H.C.Andersens eventyr, men de skal indsendes til Det Danske kulturinstitut inden d. 26. oktober. Yderligere information fås på www.talsi.lv

”Nordisk efterår” blev til på initiativ af de nordiske landes center i Talsi region i samarbejde med Talsi byråd, centret for mellemløst samarbejde ”Eurohuset”, Nordisk Ministerråds kontor i Letland, den danske, norske, finske og svenske ambassade samt Islands generalkonsulat.

Danmark gennem eventyr og musik.

Onsdag, d. 26. oktober kunne Talsis indbyggere indenfor rammerne af ”Nordisk efterår” erfare mere om det tredje af fem nordiske lande – Danmark.

Det første arrangement på Danmarks-dagen fandt sted på Talsi bys børnebibliotek. Lederen Ilze Jaunberzina skuede tilbage til de gange danskerne har besøgt børnebiblioteket. Den klareste erindring havde hun af forfatteren Lars Henrik Olsen, der havde sagt, at bibliotekets personale og deres små læsere ser med hjertet

I øjeblikket kan man i bibliotekets sal besigtige den af

Det danske kulturinstitut og Letlands fjernsyn organiserede udstilling "Mit bedste Andersen-eventyr", der består af næsten 4.000 tegninger tegnet og indsendt af børn fra hele Letland.

Den danske ambassadør i Letland Arnold Skibsted takkede Talsi bys indbyggere for at organisere og huse "Nordens efterår". Han var rørt over indbyggernes store interesse for Danmark. Ambassadøren opfordrede byens indbyggere til at besøge begge udstillinger – børnenes tegninger på børnebiblioteket og i folkets hus udstillingen om komponisten Karl Nielsen, der vises over hele verden. I Letland er Talsi den eneste by foruden Riga, hvor udstillingen kan ses

Det var en behagelig overraskelse at høre den lille Marta Botere fortælle om familiens tur til Danmark. Derefter præsenteredes de af statsgymnasiets og folkeskolens 6. og 7. klasses elever, der efter dommernes mening havde skrevet de bedste eventyr. Som den allerbedste udnævnedes Sabine Delts eventyr "Den ængstelige skovtrod", men også Annija Laizanes, Alise Gaidules, Reina Tropina, Santa Nellebergas og Agnese Grinfeldes eventyr betegnede som meget gode.

Efterfølgende gik alle interesserede til folkets hus for at indvie udstillingen om Karl Nielsen. Den overraskede ved sin gennemtænkte opstilling af udstillingsstande. Komponisten sagde "At leve er musik". Talsi musikskolens lærerinde Ilze Vaice bidrog til belysningen af komponistens musikalske arbejde ved at spille nogle af hans værker.

I folkets hus blev også de 14 krydsord løsere hyldet. Som led i Danmarks dag kunne man i biografen "Auseklis" på selve dagen se flere film skabt over H.C. Ander-

sens eventyr – ”Fyrtøjet”, ”Klodshans” og ”Snedronningen”, men d. 1. november bliver vinderne af papirklip konkurrencen præmieret på børnebiblioteket, hvorefter der åbnes en udstilling af deltagerens klip samme sted.

Marta Botere fortalte om hendes families rejse til Danmark. I baggrunden ses børnenes tegninger over H. C. Andersens eventyr.

Foreningsovervågningen, der blev væk

Fra Flemming og Marion Thøgersen har vi modtaget følgende citat fra Europabevægelsens blad, som opfølgning på den artikel vi havde i sidste nummer om registrering af ngo'er

Som omtalt i Nyt fra Bremerholm nr. 230 (160905) skabte et udkast til en anbefaling om "A Code of Conduct for Non-Profit Organisation to Promote Transparency and Accountability Best Practices" stor opstandelse i de danske medier, hvor historien blev omtalt af bl.a. DR, Information, Berlingske og Politiken.

Opstandelsen skyldtes, at det blev frygtet, at anbefalingen ville betyde, at samtlige foreningsmedlemmer skal registreres med navn og adresse i et centralt register. Og at anbefalingen dermed ville krænke den grundlovsfæstede foreningsfrihed. Hvad, der stod mindre klart i mediernes dækning af sagen, var, at der blot var tale om et udkast til anbefaling, der selv hvis den blev vedtaget ikke ville være juridisk bindende for medlemslandene. Desuden fremgik det af dokumentet, at det ikke var udtryk for Kommissionens officielle holdning, men derimod et foreløbigt arbejdsprodukt, som var blevet sendt i høring.

Indvendingerne har hjulpet

Den 29. november vedtog Kommissionen en anbefaling til en adfærdskode for foreninger og velgørende organisationer, der tager højde for den kritik, der bl.a. kom fra danske foreninger. Således er kravet om at medlemmerne skal registreres i en central database forsvundet, ligesom anbefalingen understreger, at "Der må drages omsorg for at sikre at intet gøres, der kan underminere

arbejdet eller omdømmet for det overvældende flertal af foreninger, der opererer legitimt på nationalt, EU og internationalt niveau.”

Dermed er forløbet en glimrende illustration af, at EU-systemet faktisk er lydhøre overfor input fra de berørte parter.

Til gengæld er sagen også et glimrende eksempel på, hvordan medierne foretrækker at omtale EU-forslag i deres indledende fase, hvor det er muligt at vinkle dem skarpt med overskrifter a la ”Foreningsterror”, mens der ingen interesse er for at omtale de endelige kompromiser, hvor de problematiske elementer er blevet fjernet. Der er således ingen af de landsdækkende medier, som omtalte sagen i september, der har omtalt den endelige anbefaling fra Kommissionen.

Læs den endelige anbefaling

Læs [http://www.resonans.ftf.dk/multimedia/draft_recommendations_en.pdf]

Adgangskode til www.bremerbank.dk: julegave

Koncert på Tårnby bibliotek

Anita Nielsen har afholdt koncert på Tårnby bibliotek og i Rozule, og Riga. Hun fortæller her lidt om den gamle folkemusik

Letterne er ganske simpelt vældigt stolte af deres gamle nationale sange. Dainaen fortæller om de gamle indo-europæisk samfunds mystiske og religiøse forestillingsverden. Folkemindesamleren Kristians Barons indsamlede i 1800-tallet tusinder af dainas, der blev udgivet i samlingen ”Latvju Dainas”- Lettiske Folkesange. Barons værdifulde arbejde blev taget op i slutningen af 1970erne, hvor man startede på at genudgive dainas. Arbejdet er ikke færdiggjort, men det menes, at man ved udgivelsens afslutning vil have trykt over 1.500.000 dainas.

Et eksempel på en dainas
Jeg har en stor sorg
Men jeg bliver ikke trist.
Jeg stiller sorgen på en sten
Over den gik jeg syngende.

I denne strofe gives en præcis karakteristik af den lettiske mentalitet.

Folkemusikken er meget rig i Letland og knytter sig til årets gang på landet, fester og arbejde.

Instrumentet en kokle er et lettisk strengeinstrument, som stadig regnes for Letlands nationalinstrument, skønt det i sin originale form består af en lang rektangulær kasse med en skruekasse i kassens ene ende. Strengeantallet er forskelligt, fra 7 til omkring 47 metalstrengene. Koklen har udviklet sig sammen med letternes liv. Instrumentets musik viser folks mentalitet. Koklen og koklespillet er letternes symbol.

De første materialer viser, at instrumentet har været brugt fra 11. og 12. århundrede. Men det meste materiale kan vi finde i det 19. århundrede.

Men vi kan også se instrumenter, som minder om det lettiske folkemusikinstrument, koklen. Der er den finske kantele, estiske kantele, litauisk kantele. Men jeg vil også minde om den norsk langelejk osv.

Den 25. oktober spillede en gruppe fra Limbazi en koncert på Tårnby bibliotek. Denne aften præsenterede folkemusikgruppen lettisk musik og dans. Og alle, som ville deltage, kunne lære nogle danse sammen med de lettiske piger. Det gik meget godt!

Bagefter smagte alle på hjemmelavet lettiske ost, rugbrød, brisling og Laimas chokolade. Så efter "spisetiden" kunne publikum igen høre musik og de måtte vente til næste pause med at spise.

Tiden gik hurtig, og til sidst skulle vi lære danskerne at synge en sang. Bagefter sang vi sammen den lettisk

sang ”Jeg har en stor sorg”. Og det gik godt. Til sidst skulle letterne svare på danskernes spørgsmål om Letlands historie, musik og selvfølgelig om koklen. Efter mange spørgsmål sagde vi tak for i aften og farvel til næste gang.

Men den 18. november skulle musikgruppen spille en koncert i Letland på nationaldagen i Rozule, som befinder sig i Cesis region, der ligger i Vidzeme. Selvom Rozule ikke ligger i landsbyens centrum, deltager alle eleverne (54) fra den nærmeste skole. I deres optræden mærker man den nationale stolthed. Efter koncerten kunne alle se en meget flot salut for festen. Alle de nærmeste af landsbyens indbygger havde samlet penge til den salut, selv om de ikke havde så mange penge. Jeg synes det er patriotisme. Også skolens eksistens er truet, fordi Letlands regering ikke vil støtte mindre skoler. Men den aften viser, at det er en stor fejl. Denne aften mødte alle generationer, som var sammen. Stemningen var høj. Jeg kunne ikke forestille mig, at det skulle være det sidste år. Hvis de lukker skolen, kan ældre generationer ikke være sammen næste år, og unge generationer kan miste familie følelsen. Om løsningen på skolens fremtid har indbyggerne ingen indflydelse. Det er trist!

Juletiden i Letland

Anita Nielsen fortæller om julen i Letland

Jeg er vokset op under Sovjet regimet. I min generation var det forbudt at fejre kristne højtidligheder, som man kan i Danmark. Selv om jeg blev døbt i en kirke (hemmeligt), kunne jeg ikke komme i kirken. Jeg husker, at den første gang ville mine forældre vise mig en juleaften i en kirke, som ligger i Limbazi. Men det gik ikke så

godt, fordi ved siden af kirkedøren stod mennesker fra partikommiteen og lukkede alle unge mennesker ude. Derfor kunne mine forældre heller ikke komme i kirken denne aften. Næste dag skulle alle vi, som havde været i kirken, møde hos skolelederen og mennesker fra partikommiteen. Vores samtale var ikke sjov! Næste år havde jeg ikke lyst til at komme i kirken for at se juleaften. Efter mange år, da var jeg 17 år gamle og læste til lærer på et seminarium i Riga, besøgte jeg og nogle af mine venner Gertrudes kirke. Selv om jeg var i kirken, kunne jeg ikke miste denne følelse, som jeg fik juleaften i Limbazi. Selvfølgelig, det var også hemmeligt. Hvis lederen fra seminariet vidste, at jeg var i kirken, kunne jeg sige farvel til seminariet. Men det lykkedes!

Men hvis vi kommer til folkløse, kan man finde ud af mange traditioner. Julen var tiden for velfærdsliv og omgængelighed til næste år. Juletiden er også en fest for lyset, dvs. mørktiden skal give op. Denne fest var meget rig, fordi laden var fuld af rigdom. Denne aften skulle man spise en grisetryne, som udgør et symbol- en plov til at pløje jorden, som grisen. Og da skal man sætte grå ærter eller bønner på bordet, det betyder symbolsk- du skal få mange penge. Og man skal spise op, for man skal ikke græde næste år.

Julen er også tiden for maskeradeoptog. I maskeradeoptoget (ķekatnieki) var folk klædt på som manden med leen, en hest, en bjørn osv. De gik fra den ene landsby til den anden landsby og gav deres velsignelser og drev de onde ånder væk. I den gruppe var en leder, som kunne prygle med en birke kost. Det betød- et godt helbred og at frugtbarheden vokser.

Og naturligvis skulle man spå. For eks. 1. Du skal give mad til dine hunde og luften dem ude. Hvis hunden vil gå, så betød det at du næste år bliver gift, og din mand kommer fra den side, hvor hundene havde gået.

2. Hvis træer er fulde med sne, næste år det bliver en smuk sommer o.s.v.

Men stadigvæk spiser letter juleaften grå ærter eller bønner med grisetryner eller surkål i svinefedt, pirogs, pebernødder osv.

Og jeg vil gerne give en opskrift:

Et Jule "brændestykke."

3 æg
200g sukker
200g hvedemel
50g mælk

fyld:

10g vand
2 spsk hvedemel
1 æggeblomme
150 g smør eller margarine
300 g puddersukker
1 spsk vanilje
100 g hindbær eller jordbær syltetøj

pynt:

150 g hakkede mandler
100 g mørkt chokolade

1. Pisk æg med sukker. Tilsæt mel og mælk.
2. Bred massen ud i formen. Bag bunden ca. 5 min. 200 grader.
3. Bland til fyld vandet med hvedemel. Kog sammen, tilsæt æggeblommer under omrøring og stil dem koldt.
4. Pisk puddersukker med smør eller margarine.
5. Tilsæt creme og vanilje.
6. Smør syltetøj og fyld på og rul den sammen.
7. Pynt med hakkede mandler.
8. Påføres smeltet chokolade. Konsistens som smør.

Billedkunstner fra Letland

Aivars Benuzs benytter i sin kunst sølv, guld og mange slags ædle stene, ligesom han i sine arbejder har brugt tin og forskellig slags metal.

CURRICULUM VITAE

Navn	Aivars Benuzs
Født	13.06.1966
Fødested	Latvia, Riga
Nationalitet	Latvian
Adresse	21-23 Zvaigznu str., Riga, Latvia, LV-1009
Telefon	+371 940 24 77
E-mail	aivars.benuzs@one.lv

EDUCATION

1994-1994	Art Academy of Tallinn (Estonia), the Department of Metal Design
1982-1988	Applied Art College of Riga (Latvia), the Department of Metal Design

PROFESSIONAL EXPERIENCE

2003	Avangard, group exhibition, Fabric of Dreams, Riga, Latvia
2003	Autumn 2003, annual Latvian contemporary art exhibition, Riga, Latvia
2002	Fibre Art, Modern Art museum MAMAC, Belgium
2002	ReAction, exhibition of the young Latvian artists at the State central bank of Rheinland-Pfalz and Saarland in Main, Germany
2001	Autumn 2001, annual Latvian contemporary art exhibition, Riga
2001	Manipulator, Decorative Art museum in Riga, Latvia
2001	La Fibre, Latvian Fibre Art exhibition at UNE SCO, Paris, France
2000	Illuminator, Decorative Art museum in Riga,

- 1999 Latvia – Finland – Metal, Decorative Art museum in Riga, Latvia
- 1999 The Simple Things, Gallery “Bastejs”, Riga, Latvia
- 1997 Metal Art, Decorative Art museum in Riga, Latvia
- 1996 The Third Nature, Gallery of Latvian Artists Union, Riga, Latvia
- 1995 The Second Nature, Gallery of Latvian Artists Union, Riga, Latvia

SOLO EXHIBITIONS

- 2003 1:1000, Greek Culture Centre gallery, Stockholm, Sweden
- 1998 The sparkling Gray, Gallery “Asuna”, Riga, Latvia
- 1994 Passing By, Gallery “Asuna”, Riga, Latvia
- 1994 The Banquet of the stomach, Gallery “Tokko & Arrak”, Tallinn, Estonia

Rite nyt

Fra Rite Højskole har vi to billeder:

Efter bonden Brabrands havde fået en brugt ottoman og en brugt computer til sin søn, lovede han at slå græsset som var blevet alt for højt, som I kan se på billedet. Hans søn og to andre unge fra Rite kommune har i øvrigt i år og næste år fået frit skoleophold på Båring Højskole, hvor de bl. a. får ekstra engelskundervisning af Nete Thomsen.

Fra salen på Rite Højskole.

Når billedet ikke er særlig skarpt, skyldes det at Niels Henriksen og Ainars og Ints er i gang med at pudse det nylagte trægulv, og at maskinen hvirvler støvet op. Niels Bendix, Niels Henriksen og Eskild Wind tog her i efteråret til Rite for at gøre den store sal i stand. De pudsede væggene og fik lagt trægulv, alt privat sponsoreret. Nu mangler der bare at komme nogle økonomiske midler til at kunne købe nogle loftsplader, som kan blive sat op. Så er salen flot og færdig.

Tur med Benny Andersen

Vi oplevede, sang, spillede og dansede os gennem Letland den 5.-11. september

Vi var 20 interesserede og venner af Letland og Kreicburgas Zikeri, Benny Andersen, Knuts Skujenieks, den store lettiske digter, der på mesterlig vis har oversat Svantes Viser til lettisk, Inga Mezaraupe, nr. 1 på ambassadens og kulturinstituttets liste over dansk-lettiske tolke og endelig som ekstra tolk og guide Signe Pinne, som jeg har samarbejdet med i en årrække.

Riga

Signe ventede på os i Rigas lufthavn med chauffør og bus. Vi kørte til en pause "På egen hånd" i Rigas centrum. Derefter besøgte vi Det danske Kulturinstitut, spiste en god middag lige ved og kørte derefter til vores hotel, Latgale. Kort efter til Skatuve (scenen), hvor vi skulle afvikle vores 1. Dansk-Lettisk aften. En bred gang førte ind til den store sal. Ved 1. sving havde Lomholt opstillet en bod med alle de danske bøger fra forlaget Arena oversat til lettisk. Her kunne vi købe den lettiske udgave af Svantes Viser til 2 lat (22 kr) og mange af os gjorde det, og fik Bennys signatur i den og gav den til værter og venner. Ved næste sving var der opstillet et stort bord med kaffe, the, kager og chokolade, som alle benyttede før koncerten og i pausen. Måske et resultat af en misforståelse: I maj mente jeg, vi aftalte på den centrale Lido, at vi skulle spise sammen - vores gruppe på 20 personer og medlemmer fra den lettisk-danske forening før koncerten. (Læs Ilzes hilsen i sidste nummer)

Den store sal var fyldt op med en pæn blanding af danskere og letter: Ambassadør Arnold Skibsted med frue og flere fra den danske ambassade, Simon, og Dace fra Kulturinstituttet, vores egen gruppe og 33 andre danskere

fra en gruppe, der også var på tur i Letland. De fleste andre formoder jeg var letter, alle inklusive Arnold Skibsted og fru en sang med på fællessangene, Svantes lykkelige dag, Barndommens land, Go'nu nat nu, m. fl. på dansk og lettisk og der var en god stemning. Lederen af Skatuve fortalte, at det var det største antal fremmødte i hendes tid, men det store fremmøde resulterede jo så i, at det nærmest blev som en teaterforestilling og vi fik ikke skabt de kontakter som man kan opnå ved fællesspisning og vores bekendte fælles kaffebord.

Tirsdag morgen var vi efter nogens mening tidligt oppe, alt for meget morgenmad på en stor Lido i Rigas centrum, men vi kunne da følge Signe rundt i Old Riga, hvor et lettisk orkester spillede en melodi, jeg synes jeg kendte, da vi gik forbi: Det var "Der er et yndigt land." Fra klokken 11-12 var vi inviteret til kaffe/the og samtale med ambassadøren på toppen af ambassaden. En sjov bygning på 4-5 etager, hvor ambassadøren sidder alene øverst oppe og så personale trinsvis nedefter til modtagelsen i stueetagen. For mig har det altid været en oplevelse, når jeg mere eller mindre alene har vandret rundt i den store fremmede by pludselig at se Dannebrog vaje i den lille forhave. Efter et kik ind i domkirken kørte vi bort fra Riga.

Sigulda

Efter ankomsten til Sigulda fandt vi smertefrit området Turaida efter at være kørt gennem det skovklædte bakkede område kaldet Det lettiske Schweiz. Sigulda er en af de mest spændende lettiske byer med så mange ting at vi hverken kunne se dem eller omtale dem her. Den er port ind til den store Nationalpark, som strækker sig langt mod nordøst langs letternes flod Gaujaen forbi Cesis og Valmiera. Ved ankomsten til Turaida en pause "på egenhånd" gik vi til Majas grav, hvor jeg under den 400 år gamle ask fortalte beretningen om Turaidas rose.

En beretning der både får os til at tænke på de mange krige der gennem århundreder er udkæmpet der, men også om de hundreder af sagn og beretninger man har i Letland. Historien om Maja skal være en virkelig hændelse, som I kan læse om mange steder i bøger om Letland. Vi gik til den fine park med Indulis Rankas store flotte stenfigurer, som jeg siden mit 1. besøg har glædet mig til at vise andre. Med ryggen mod det store egetræ ved figuren af Samson fortalte Signe, at man blev stærk, hvis man troede på det, men jeg tror aldrig på den slags og føler mig ikke stærkere, men der er en masse af den slags overtro i de 3 baltiske lande.

Vi kørte til Kulturhuset, hvor vi efter flere overvejelser skulle have vores 2. Dansk-Lettisk aften på restauranten Den sorte Kat. Der spiste vi godt. En sort kat sad virkelig ved indgangen og iagttog os, da vi kom.

Kulturhuset havde en kæmpe stor sal, som vi ikke fik brug for. Det var ikke organiseret, der var kun vores egen gruppe, ganske få letter og en lille gruppe englændere var mødt op og der var lidt koldt i den store sal. I pausen mellem de 2 afdelinger fandt vi ud af, at vi som 2. afd. dansede folkedans. Det foregik på den store scene og gav os varmen. En af de engelske herrer var meget ked af, at vi ville slutte for at køre til vores hotel i Valmiera og få hvilet ud efter et par anstrengende dage.

Valmiera, Gulbene, Aluksne, Madona, og til Jekabpils

Da vi kørte ind i Valmiera fik jeg straks øje på Hotel Naktmajas i store lysende bogstaver. Her skulle vi sove 2 nætter. Fint hotel og noget af det billigste. Den næste morgen kørte vi til Gulbene og satte os inde i Signalsporbanens tog, der på ca. 1 time ville køre os gennem skoven med de 9 stationer (holdepladser) til Aluksne. Vi kunne have fået vores eget tog, men vores fornuftige gruppe ville helst køre ordinært sammen med lettisk rejssende. Jeg kunne også have bestilt et overfald af røvere,

men jeg turde ikke gøre det - uden gruppen blev orienteret - nogle ville få chok fordi de troede det var alvor - og var gruppen orienteret var der jo ikke noget ved det. Det er ikke for meget sagt at vores aldrende gruppe opførte sig som en 1 kl. på skovtur, da de kom ind i toget. En interessant tur i en meget fin natur. Den ældre venlige herre, der skulle sælge billetter, solgte til letterne, men havde slet ikke tid til at opkræve os. Han solgte os næsten alle fine stenfigurer af toget og senere fine brochure med billeder og togets historie på lettisk, engelsk og russisk. Først derefter havde man tid til at opkræve penge af mig. Banen er en lille rest af en lang bane, der er gået gennem Letland og såvidt jeg kan forstå helt til St. Petersburg.

Aluksne er en fin by ved en stor sø. Efter vores "på egen hånd" kørte vi en anden vej tilbage til Naktmajas og om aftenen var vi inde i centrum af Valmiera bl.a. for at spise og drikke m.m. Da Benny gerne ville hvile om eftermiddagen for at være frisk til aftenens optræden brugte jeg om aftenen en lille halv time til at finde den korteste vej til Jekabpils, som vi kunne køre igennem på vores vej østpå. Jeg tegnede den ind på kortet, lagde det til chaufføren den næste morgen og spurgte ham hvor lang tid det tog for at køre til Jekabpils. Man svarede 2 timer. Denne morgen satte jeg mig til at ordne noget andet, og efter et stykke tid så jeg så, at vi var på vej til Gulbene. Det var den første anledning til at jeg i løbet af turen fandt ud af at jeg kendte det lettiske vejnet bedre end den lettiske turist-chauffør, men det havde jeg jo ikke regnet med. Turen til Jekabpils tog 4 timer og Aivars ventede 2 timer ved Kulturhuset i Krustpils, inden man kunne køre Benny og Elisabeth til Bent og Rigmor i Sauka. Vi andre tog en "På egen hånd" ad hovedgaden i Krustpils og samledes på den nye restauration lige ved broen over Daugava til Jekabpils på den anden side. Under denne pause fandt jeg ud af, at det

ikke var nogen god ide at starte den lange tur østpå og byttede lidt rundt på denne og følgende dages program. Vi kørte lidt rundt på begge sider af Daugava og jeg fik lejlighed til at vise gruppen noget af byen, Kulturhuset i Jekabpils, hvor vi skulle afvikle den fjerde Dansk-lettske aften om fredagen og endvidere det nye hotel, som en del skulle overnatte på mellem fredag og lørdag.

Derefter kørte vi til Bent og Rigmor i Sauka og kom for en gangs skyld i god tid og nød det.

Fra Sauka kørte vi til modtagelse og aftensmad på Rite Højskole. Vi var i gang med den 3. dansk-lettske aften og det blev en af de varme. Maden, borddækningen og ikke mindst kvindekredsens sang var en oplevelse, som jeg - og jeg tror gruppen ikke vil glemme. Her oplevede jeg den samme gæstfrihed og glæde over vi kom og besøgte dem som da jeg cyklede på "Den baltiske vej" under Sovjet i 1990 var det vel. Her oplevede jeg igen at glæden i "Velfærdstaten" ikke er på højde med den der er i et område med mennesker, der ikke har de samme levevilkår. Når kvindeguppen omkring Rite synger for på deres lettske sange, kan man kun blive revet med og smittet af deres glæde. Efter middagen kørte vi til Kulturhuset i Druvas, hvor der var et klaver til Benny. Her kom nogle af kvinderne måske på cykel efter at have ryddet af på skolen med mad og drikkevarer, som de slæbte op ad trapperne til det lange bord, der var dækket i salen, og det blev en meget fin aften. Der blev sunget og spillet og Helle fik sat folkedansen i gang med familiedanse som de fleste var med til. Højdepunktet var nok da vi fik Kreicburgas Zikeri til at spille og synge for på den lettske nationalmelodi.

Efter en god nats søvn hos Bent og Rigmor på Gasa Skola, god morgenmad og folkesangen om "at mødes og skilles" kørte vi mod Daugapils, Letlands næststørste by med overvejende russisk befolkning. Det gik herfra til Aglona, den vældige og smukt beliggende kirke ved søen,

som samler ca. 15.000 katolikker hvert år den 15. august. Her var fredag eftermiddag gudstjeneste som kunne høres udover den store p-plads.

Vi var inde i den store kirke. I de katolske kirker kan man gå ind midt under det hele og gå igen, hvis man ønsker det. Så vi var inde for at se den store kirke Over Preili, hvor vi havde en lille ”på egen hånd”, så nåede vi frem til Jekabpils og fandt frem til storbonden Andris Feels. Her fik jeg bekræftelse på, at det var rigtigt hvad han havde skrevet i vores 10 års jubilæumsskrift, at EU giver Letland kvoter som de danske fiskeri. Feels fortæller at kvoterne er for små til at Letland kan brødføde sig selv og de må derfor købe fødevarer i Vesteuropa, hvor kapitalisters, store industrilandbrug får store summer som tilskud. For nogle år siden gik jeg en dag gennem hovedgaden i Krustpils for at finde en liter mælk. Dagen efter lykkedes det. Da jeg så nærmere efter stod der made in Netherland på kartonen. Et par dage før havde jeg besøgt nogle små farmere. De turde ikke anskaffe sig en ko mere. De var ikke sikre på, at de kunne sælge mælken.

Vi kørte til Aigars Kulturhus. Her var på 1. sal dækket et meget fint tag-selvbord til os. Den store sal blev næsten fyldt. Der var under koncerten præsentation af musikere, Benny og Knuts og Aigars fortalte om mig og Det baltiske Hus, på lettisk naturligvis og derefter spillede og sang hele forsamlingen Optimist-sangen om Det baltiske Hus og stedet her. Senere optrådte de meget professionelle Folkedansere fra Jekabpils, og Helle optrådte med en lille gruppe med et par danske danse og aftenen sluttede med alle dansede danske og lettiske folkedanse. En del af os var privat indkvarteret, andre boede på det ny-startede hotel Hertug Jekabs, som drives af nogle unge mennesker. Det ligger tæt ved Kulturhuset lige ud til Daugava og er ikke dyrt - efter danske forhold.

Bauska, Rondale og Jelgava.

Herfra hotellet ved Daugava kørte vi tæt på grænsen til Lietuva frem til "på egen hånd" i Bauska, medens nogle talte storkereeder. Hvis vi får lavet en tur først i august næste år, kan vi tælle storke - i hundredvis efter storkereederne at dømme. Efter Bauska besøgte vi det store og kendte slot Rondale, som er meget kendt og stort. Her bliver mange mennesker gift. Zaiga, som flere kender fra det år vi plantede 1000 års egen her, er blevet gift der med sin dansker, og jeg så da også 2 brudepar, som forlod slottet. Fra Rondale kørte vi til Jelgava og da vi kom lidt ind i byen spurgte vi efter Hotel Sengale på Skatu 2. Der findes ikke et hotel Sengale i Jelgava og heller ikke en vej med navnet Skatu, men vi fandt dog frem til Skatu 2 og Hotel Sengale, men meget kan man komme ud for i Letland af den slags. Ved hotellet var der en meget stor fest med Fyrværkeri og Rockmusik det meste af natten lige udenfor vinduerne, så en del fik ikke sovet så meget, og vi fik da også lidt rabat på prisen. Vi spiste alle vores sidste middag på en nærliggende restauration Tobacco og så var turen ved at være slut. Den næste morgen efter morgenmaden kørte vi til Rigas Airport og kom flot hjem efter mange oplevelser.

2005 blev et af de største og mest omfattende år for mig med arrangementer og arbejde - ikke at forglemme. Flere uger efter hjemkomsten fra den oplevelsesrige tur til Letland, tænkte jeg at det var det sidste år, jeg tog brug af dens slags arrangementer med Letland, men efter at have hvilet ud, fandt jeg jo ud af, at jeg havde sagt i Druvas at "jeg kommer igen bl.a. for at møde og støtte det arbejde og dansk-lettisk samarbejde, der er sat i gang der. Niels, Lis og en del andre har sammen med den lettiske kvindegruppe (og ca. 1 mand) sat noget i gang, som vi bør støtte og værne om ikke mindst ved at besøge dem og Bent og Rigmor i det nærtliggende Sauka (Læs sidste blad), så jeg forsøger at komme på Forårstur den 22.-28. maj, og da jeg nogle dage efter jeg havde be-

stemt, at jeg gerne ville lave en tur, hvor evt. deltagere ikke skulle nøjes med at tælle storkenes reder 30/7 - 6/8, fik jeg brev fra Ilze i Irland og invitation til hendes bryllup i Letland lørdag d. 5. august. Ilze var en af de første lettiske piger, som boede her en måneds tid og hun har siden besøgt mig 4-5 gange alene og sammen med andre. Sandra i Riga har en gang fortalt mig om hvordan hendes bryllup var. Det er noget anderledes end her i landet, så jeg kunne tænke mig at være med til et lettisk bryllup. Jeg har svaret "ja tak" og foreslået at jeg tager Kreicburgas Zikeri med, hvis Ilze og hendes Martin ønsker det. Hvis nogen har fortrudt eller været forhindret i at komme med på vores tur i år, er der muligheder for en Forårstur 22.-28. maj og en Efterårstur. Her vil jeg tage med og tage ansvaret for, hvad der sker. Resten af året kan jeg med den erfaring og forbindelser jeg efterhånden har hjælpe og måske tage med. Glædelig jul og et rigtigt godt nytår for vores samarbejde med Letland. Jes Dahl, Det baltiske Hus, Holmagervej 5, Nybølle, 2765 Smørum tlf. 44 65 19 76

Kreicburgas Ziekeri igen i Danmark 2006

For 10. år i træk besøgte den lettiske folkemusikgruppe Kreicburgas Ziekeri os her i "Det baltiske hus og den østlige del af Danmark og afviklede et fint program: 13 koncerter, 6 stk. fælles med Benny Andersen. Der var 1-3 koncerter hver dag i de 8 dage de var her : Ledløje, Roskilde, Rødvig, Haslev, Slagelse, Sorø, Glumsø, Bramsnæs, og Det baltiske hus.

Arrangementerne var meget forskellige. Efter 10 år var det min mening at slutte med så fint et år, men koncerterne både på hjem for ældre om dagen og nogle meget festlige koncerter om aftenen med den gode stemning holder mig fra det.

I 2006 er de her i "Det baltiske hus" fra den 21.-27. august. Mandag d. 21. august afvikler vi vores årlige folkedanseraften i Roskilde, og søndag d. 27. august vores årsfest her i "Det baltiske hus," som en afslutning på deres ophold.

Vi er i gang med at arrangere en fælleskoncert i Christians Kirken, 2 fra andre steder venter på svar og flere steder spurgte arrangørerne: "I kommer vel igen næste år", så skulle nogen der læser dette være interesseret i en optræden i 2006, ring nu og aftal noget med undertegnede på tlf. 4465 1976. JES DAHL.

Forårsrejse til Letland i 2006

Foreningen Danmark-Letland planlægger sammen med Foreningen Nordens Hvidovre-Glostrup-Taastrup-Rødovre afd. en rejse til Letland i det kommende år.

Tid: 25. maj – 1. juni 2006

Overnatningssteder: 3 første overnatninger Hotel Talsi, Talsi,

4 sidste overnatninger Hotel Konventa Seta, Riga

Pris: 4940 kr. ved overnatning i dobbeltværelse.

Tillæg for overnatning i enkeltværelse: 1425 kr.

Hertil kommer evt. afbestillingsgebyr.

Rejseform: Fly København – Riga retur, derudover bus-transfer til og fra hotel, og indlagt nogle busudflugter (se nedenstående program). Flyrejse og hotelovernatninger arrangeres af Fremadrejser, de øvrige programpunkter organiseres af de arrangerende foreninger.

Prisen inkluderer transport inkl. busudflugt, overnatninger og morgenmad. De øvrige måltider afregnes individuelt. Der kan blive tale om yderligere entrebetalinger.

Tilmeldingsfrist: 1. marts, ved tilmeldingen betales et depositum på 500 kr.. Resten af rejsens pris indbetales senest 5.april.

Tilmelding og indbetalinger sendes til:

Verner Halmø

Enighedsvej 8

2600 Glostrup

(tlf. 43 45 09 35)

mail: halmoglostrup@mail.dk

Antal deltagere: 20-25 i alt, dette er det totale sammenlagte deltagerantal med medlemmer fra begge foreninger.

Forberedelsesmøde: Efter tilmeldingsfristens udløb vil der blive afholdt et møde for deltagerne på Letlands Am-

bassade, hvor ambassadør Andris Razans vil give aktuelle informationer om Letland, både politisk, historisk og kulturelt.

Vi har valgt på denne rejse at koncentrere os om Kurland og Riga. Siden 1992 har der været venskabsbyforbindelse mellem Glostrup og Talsi, og det er en af grundene til, at vi har valgt denne by som vores første opholdssted. Talsi har en stor interesse i nordiske forbindelser, der er en filial af Nordisk informationskontor i byen, og der holdes jævnligt nordiske emnedage. Via de personlige kontakter, der allerede findes, og den almene interesse for kontakt håber vi at få mulighed for god kontakt med almindelige letter og derved få et indtryk af dagliglivet uden for hovedstaden. Desuden ligger byen ideelt for udflugter rundt i Kurland, vi vil prioritere den nordvestlige del, som kan give meget forskellige oplevelser, både m.h.t. natur, kultur, historie og økonomi.

I Riga vil vi både opsøge de mere traditionelle turistmål og mere specifikt se på dagligliv, igen ved kontakt med forskellige foreninger og grupper, der allerede viser interesse for Danmark. Desuden har vi fået tilsagn om at kunne komme på besøg på Det Danske Kulturinstitut og høre om dets aktiviteter. Der bliver selvfølgelig også masser af tid til individuelle aktiviteter og til bare at nyde den oplomstrede storby.

Vores foreløbige program ser således ud:

Bemærk at Letland er en tidszone tidligere end Danmark

25. maj 2006: Flyafgang fra København 15.05, ankomst Riga 17.30, derfra transfer til Hotel Talsi

26. maj 2006: Besøg/ophold i Talsi by med diverse møder med forskellige personer, engageret i lettisk-nordisk samarbejde

27. maj 2006: Busudflugt, formentlig Talsi-Roja-Kolka-Det liviske museum-Ventspils-Kuldiga-Talsi

28. maj 2006: Bustransfer fra Hotel Talsi til Hotel Konventa Seta, Riga, indeholdende udflugt: Talsi – Jelgava – Bauska – Rundale slot – Riga

29. maj 2006: Byrundtur i Riga, evt. denne dag besøg på Det Danske Kulturinstitut, samvær med forskellige lettiske foreningers medlemmer (Venskabsforeningen Letland-Danmark, menigheder der har sognepartnerskaber i Danmark).

30. maj 2006: Bustur, formentlig til Sigulda, Turraida slot og Gauja Naturreservat

31. maj 2006: Riga, mulighed for at besøge forskellige museer, hvis vejret er til det: Frilandsmuseet lidt uden for Riga; mulighed for indkøb; besøg på det store Centralmarked.

1. juni 2006: Flyafgang 13.20 fra Riga, ankomst København 13.50

Dette er den råskitse, vi planlægger ud fra, når vi kommer nærmere, kan der ske ændringer, alt efter hvilke konkrete tidsplaner vore forskellige samarbejdspartnere skal have til at gå op!

Vi glæder os til at rejse sammen med mange af vore engagerede medlemmer. Tøv ikke for længe med at give et praj om interesse, da invitationen sendes ud til rigtig mange personer.

For yderligere information, kontakt Kirsten Gjaldbæk, mail: kirsten.gjaldbaek@get2net.dk
Fra Foreningen Danmark – Letland er vi i forberedelsesgruppen:
Anita Vizina, Anne Mette Johannsen, Kirsten Gjaldbæk
Fra Foreningen Nordens afdelinger:
Flemming Thøgersen, Verner Halmø, Bodil Andresen

På gruppens vegne Kirsten Gjaldbæk

KALENDER

Februar

9. kl. 19

Møde med Inga Marcikivica og Gints på den Lettiske Ambassade, hvor de vil fortælle om deres arbejde.

27.

Årligt Danfø-møde for ngo'er. Interesserede kan få nærmere oplysninger og tilmelding hos Kirsten Gjald bæk

April

18. 19. eller 20.

Generalforsamling i Danmark-Letland Foreningen.

Da vi endnu ikke har fundet lokale er datoen ikke helt fastlagt. Men I vil få nærmere besked i næste blad.

Vigtigt! Hvis man har forslag til bestyrelsen, skal de indsendes senest den 15. februar ifølge vedtægterne.

Maj

25. - 1. Juni

Forårsrejse til Letland, se i bladet

Husk at indbetale kontingent senest den 1. Februar.

Betaling kan ske på vedlagte girokort.

Årskontingent:

Enkeltpersoner 200 kr.

Husstande 300 kr.

Unge under 26 og pensionister 125 kr.

Organisationer m.m. 500 kr.